

Un acte de ruptura democràtica

La ciutadania serà per fi propietària d'un edifici emblemàtic ple d'ambivalències

JORDI HEREU, ALCALDE DE BARCELONA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 15.06.08

Avui Barcelona recupera definitivament el castell de Montjuïc. Els barcelonins i les barcelonines prenem possessió d'aquest edifici emblemàtic, que serà, a partir d'ara i per sempre, un espai plenament obert a tothom. El castell ja és ciutat.

La història del castell de Montjuïc és plena d'ambivalències: símbol de la defensa de Barcelona en alguns moments, però també imatge de l'opressió dels seus ciutadans, en altres ocasions. En tot cas, una història densa, polièdrica i sovint dura, que no podem oblidar i que avui comença a ser passat.

Unes quantes fites han marcat la vida del castell. La defensa de la ciutat contra les tropes de Felip IV l'any 1641. L'ocupació pels soldats francesos el 29 de febrer de 1808. Els bombardejos que va ordenar el general Espartero el 3 de desembre de 1842, i un any més tard el general Prim. Els afusellaments del 4 de maig de 1897 contra el moviment anarquista després de l'atemptat de la processó del Corpus. L'execució de Francesc Ferrer i Guàrdia el 13 d'octubre de 1909, acusat d'instigar els fets de la Setmana Tràgica. Les morts de 173 persones entre el mes de desembre de 1937 i el mes de desembre de 1938.

L'afusellament del President Companys el dia 15 d'octubre de 1940, i de cinc persones més fins al 1945.

Encara en ple franquisme, la falsa cessió a la ciutat el 6 de maig de 1960. La inauguració del museu militar el 24 de juny de 1963, presidida per Francisco Franco, que va veure instal·lada la seva escultura eqüestre al pati d'armes. Ja el 1986, la col·locació de l'estàtua del dictador en una sala inferior del mateix museu. I des de fa poques setmanes, el seu trasllat final a un magatzem.

Una data s'incorpora avui a la cronologia: el 15 de juny de 2008, el castell de Montjuïc, després de l'acord assolit entre el Govern espanyol i l'Ajuntament de Barcelona, s'obre plenament als ciutadans i les ciutadanes.

El castell de Montjuïc tindrà diferents relats. El primer, el de la memòria, i per això s'hi explicarà la pròpia història de l'edifici i tots els seus racons, alguns dels quals es veuran avui per primer cop. El segon, el coneixement de l'entorn; per això acollirà el Centre d'Interpretació del parc de Montjuïc i serà l'atalaia per entendre la combinació d'oci, cultura, verd i esport que la muntanya ofereix. El tercer àmbit serà la creació del Centre per la Pau de Barcelona, que serà, des de la plena legitimitat civil i democràtica, el millor contrast possible al que va ser el vell museu militar. Barcelona prepararà els millors experts per a resolucions de conflictes. I una quarta vessant, un equipament municipal més, de primer nivell, per fer-hi tot tipus d'activitats ciutadanes i culturals.

Aquest serà el nou castell que avui fem nostre. Es tracta, de fet, d'un acte de ruptura. De ruptura democràtica. De trencament d'un cert

fantasma mental que els barcelonins mai no havíem acabat d'esvair. El fortí sempre ha estat allà, al cim de Montjuïc, però no l'havíem sentit del tot propi, ocupem-lo.

A Barcelona li cal portar a terme la presa de possessió, real i simbòlica, del seu castell. Per convicció, perquè és just i és necessari. I amb la mateixa convicció afirmo que és just i és necessari reconèixer l'esforç del Govern espanyol, i més concretament del Ministeri de Defensa i de les Forces Armades, per acompanyar-nos en aquest procés. Els ciutadans i les ciutadanes de Barcelona poden dir, amb il·lusió i orgull, que han sabut recuperar un bé que els pertany i que l'adeqüen als temps i a la pròpia ciutat. Com diuen els versos de Raimon --que aquest vespre oferirà un històric recital al fossat de Santa Eulàlia en memòria del president Companys i de Ferrer i Guardia-- , l'home és un animal "d'esperances i memòries", i això és, precisament, el què volem que sigui Montjuïc: un castell de futur i de passat, d'esperances i de memòries.

Barcelona té el castell de Montjuïc. Celebrem-ho, perquè la fita bé s'ho val. Barcelona sap aconseguir les fites que es proposa perquè confia en les seves possibilitats i fa valer la seva personalitat. Mantinguem, ara i sempre, el capteniment i l'ambició necessària per anar cada dia més lluny.